

SISEMINISTEERIUM

Programm „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine 2026– 2029”

SISUKORD

PROGRAMMI ÜLDINFO	3
1. PROGRAMMI EESMÄRK, MÕÕDIKUD JA RAHASTAMISKAVA	4
2. OLUKORRA ANALÜÜS	6
3. 2026-2029 PRIORITEETSED VÄLJAKUTSED NING ARENDUS- JA TEGEVUSEESMÄRGID	9
4. PROGRAMMI TEGEVUSED	11
PROGRAMMI TEGEVUS 1. ÕNNETUSTE, SÜÜTEGUDE JA VARAKAHJUDE ENNETAMINE	12
Eesmärk	12
Mõõdikud	12
Teenused	13
Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid	15
PROGRAMMI TEGEVUS 2. SISETURVALISUSE VABATAHTLIKE KAASAMINE	17
Eesmärk	17
Mõõdikud	17
Teenused	18

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid	19
PROGRAMMI TEGEVUS 3. TURVALISE KESKKONNA KUJUNDAMINE	20
Eesmärk	20
Mõõdikud	20
Teenused	21
Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid	22
5. PROGRAMMI JUHTIMISKORRALDUS	23
Ülevaade programmi koostamise, elluviimise ja aruandluse korraldusest	23
Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamisse ja rakendamisse kaasatud	23
Ülevaade programmi seostest teiste arengudokumentidega	24
LISA 1	
PROGRAMMI TEENUSTE RAHASTAMISKAVA	25

PROGRAMMI ÜLDINFO

Tulemusvaldkond	Siseturvalisus
Valdkonna arengukava	Siseturvalisuse arengukava 2020–2030
Tulemusvaldkonna ja arengukava eesmärk	Eesti inimesed tunnevad, et nad elavad vabas ja turvalises ühiskonnas, kus igaühe väärtus, kaasatus ja panus kogukonna turvalisusesse loovad ühe turvalisima riigi Euroopas. Parandatakse elukeskkonda, vähendatakse ohtu elule, tervisele, varale ja põhiseaduslikule korrale ning tagatakse kiire ja asjatundlik abi.
Programmi nimi	Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine
Programmi eesmärk	Eesti on ohutu elukeskkonna ja turvaliste kogukondadega ühiskond, kus elanikud oskavad turvalisusriske märgata, neid vältida ja vajadusel neile adekvaatselt reageerida. Tehakse mitmekesist ennetustööd, mida iseloomustab valdkonnaülesus, kogukonnakesksus ja eri partnerite koostöö. Igaühe kaasatus ja panus iseenda ning kogukonna turvalisusesse vähendab ohtu elule, tervisele, keskkonnale ja varale.
Programmi periood	2026–2029
Peavastutaja	Siseministerium (SIM)
Kaasvastutajad, kes planeerivad oma osade teenuste raha selles programmis	Häirekeskus (HÄK), Politsei- ja Piirivalveamet (PPA), Päästeamet (PÄA), Siseministeriumi infotehnoloogia- ja arenduskeskus (SMIT)
Kaasvastutajad ja partnerid, kes panustavad programmi eesmärkide saavutamisse, kuid ei planeeri oma teenuste raha selles programmis	Haridus- ja Teadusministerium (HTM), Justiits- ja Digiministerium (JDM), Kaitseministerium (KAM), Sotsiaalministerium (SOM), Välisministerium (VÄM), Kultuuriministerium (KUM), Regionaal- ja Põllumajandusministerium (REM), Maksu- ja Tolliamet (MTA), Sotsiaalkindlustusamet (SKA), Riigi Infokommunikatsiooni Sihtasutus (RIKS), Keskkonnaamet (KKA), Tervise Arengu Instituut (TAI), Terviseamet, Transpordiamet (TA), Riigi Infosüsteemi Amet (RIA), Põllumajandus- ja Toiduamet (PTA), Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (TTJA), Eesti Pank (EP), kohaliku omavalitsuse (KOV) üksused ja nende koostööorganid (eestkätt maakondlikud arendusorganisatsioonid), vabatahtlikud ühendused, Tervisekassa, Kaitseliit, kindlustusseltsid, tuleohutusettevõtted, turvaettevõtted
Seos strateegia „Eesti 2035“ strateegiliste sihtidega	Riigivalitsemine: Eesti on uuendusmeelne, usaldusväärne ja inimesekeskne riik, Elukeskkond: Eestis on kõigi vajadusi arvestav, turvaline ja kvaliteetne elukeskkond

1. PROGRAMMI EESMÄRK, MÕÕDIKUD JA RAHASTAMISKAVA

Eesmärk

Eesti on ohutu elukeskkonna ja turvaliste kogukondadega ühiskond, kus elanikud oskavad turvalisusriske märgata, neid vältida ja vajadusel neile adekvaatselt reageerida. Tehakse mitmekesist ennetustööd, mida iseloomustab valdkonnaülesus, kogukonnakesksus ja eri partnerite koostöö. Igäühe kaasatus ja panus iseenda ning kogukonna turvalisusesse vähendab ohtu elule, tervisele, keskkonnale ja varale.

Mõõdikud

Programmi eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Allikas
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Oma elukohta turvaliseks hindavate elanike osakaal	Suurem parem	92 %	-	91 %	96 %	96 %	96 %	96 %	96 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Elanike osakaal, kes hindavad oma oskusi ennast ja teisi õnnetuse korral aidata piisavaks	Suurem parem	53 %	-	58 %	66 %	66 %	66 %	66 %	66 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - vabatahtlikud päästjad ¹	Suurem parem	2426 in.	2628 in.	2872 in.	3100 in.	3100 in.	3200 in.	3300 in.	3400 in.	Päästeamet
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - vabatahtlikud merepäästjad	Suurem parem	645 in.	693 in.	752 in.	750 in.	750 in.	750 in.	800 in.	800 in.	Politsei- ja Piirivalveamet

¹ Mõõdiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

Siseturvalisuse vabatahtlike arv - abipolitseinikud ²	Suurem parem	1109 in.	1184 in.	1235 in.	1800 in.	1350 in.	1400 in.	1450 in.	1500 in.	Politsei- ja Piirivalveamet
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - Häirekeskuse vabatahtlikud ³	Suurem parem	247 in.	252 in.	156 in.	230 in.	180 in.	220 in.	250 in.	270 in.	Häirekeskus
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - abideminereerijad ⁴	Suurem parem	-	55 in.	80 in.	100 in.	120 in.	140 in.	160 in.	180 in.	Päästeamet

---

² Mõeldiku 2026-2029 sihid on viidud kooskõlla Politsei- ja Piirivalveameti vabatahtlike kaasamise kontseptsiooni põhimõtetega. Optimaalne abipolitseinike arv on 30% rakendusüksuste isikkoosseisust ja maksimaalselt mitte suurem kui 40% Politsei- ja Piirivalveameti rakendusüksuste isikkoosseisust, sest vabatahtlik tegevus eeldab ülesande andjat ning ei saa asendada palgatööd. Ka ameti strateegiline eesmärk peab vabatahtlike kaasamise puhul oluliseks kulutõhusust.

³ 2024. aastal korras Häirekeskus vabatahtlike nimekirja ja eemaldas passiivsed vabatahtlikud, mistõttu vähenes numbriliselt vabatahtlike arv. Olemasolev vabatahtlike ressurss katab ära asutuse praeguse vajaduse, järgnevatel aastatel on eesmärk arvu suurendada, et kaasata vabatahtlikke tulevikus kahele põhiteenusele (112 ja 1247).

⁴ Mõeldiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

Rahastamiskava

Eelarve jaotus (eurodes)	EELARVE		EELARVE PROGNOOS		
	2025	2026	2027	2028	2029
Programmi tegevus 1.1: Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine	8 490 357	8 545 033	8 453 446	7 817 599	6 152 094
Programmi tegevus 1.2: Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine	8 345 283	8 187 429	8 230 503	7 146 798	2 955 574
Programmi tegevus 1.3: Turvalise keskkonna kujundamine	22 315 597	21 907 130	21 795 401	21 581 691	21 520 530
KOKKU	39 151 237	38 639 592	38 479 350	36 546 088	30 628 198

* 2025.a puhul tuuakse Riigikogu poolt kinnitatud esialgne eelarve.

Programmi elluviimist on sealhulgas planeeritud rahastada järgmistest välistoetuste allikatest.

Välistoetuste eelarve jaotus (eurodes)	EELARVE		EELARVE PROGNOOS		
	2025	2026	2027	2028	2029
Euroopa Sotsiaalfond	707 718	891 217	767 391	176 642	133 113
MUUD TOETUSED	148 989	116 707	103 715	275	70
KOKKU	856 707	1 007 924	871 106	176 917	133 183

* 2025.a puhul tuuakse Riigikogu poolt kinnitatud esialgne eelarve.

2. OLUKORRA ANALÜÜS

Turvaline elukeskkond on ühiskonna tasakaaluka toimimise nurgakivi. See tähendab mitte ainult kiiret ja efektiivset reageerimist ohtudele, vaid ka ennetustööd, mis aitab ära hoida õnnetusi ja süütegusid. Selleks tuleb suurendada elanike teadlikkust turvalisusest, motiveerida kogukondi ennetustöös osalema ning tugevdada siseturvalisuse vabatahtlike kaasamist ohutu avaliku ruumi kujundamisele.

Ennetustegevuste tõhusus ja kogukondade valmisolek

Viimased uuringud näitavad, et inimesed peavad turvalisuse tagamist oluliseks, kuid nende valmisolek ise aktiivselt turvalisust edendada on vähenenud. Kui varasemalt leidis 90% küsitletuist, et nad peaksid ise panustama oma kodukoha turvalisusesse, siis 2024. aastaks langes see näitaja 79%-ni. See tendents viitab vajadusele leida uusi viise inimeste kaasamiseks ja ennetustegevuste mõjususe suurendamiseks.

Muret valmistab ka õnnetuste arv. 2024. aastal hukkus tulekahjudes 34 inimest, kellest enamik olid joobeseisundis. Suitsuandur puudus 81% hukkunute eluruumides, mis viitab, et hoolimata laialdastest teavituskampaaniatest ei ole teadlikkus tuleohutusest piisav. Samuti registreeriti 2024. aastal 42 uppunut, kellest pooled olid kas alkoholi või narkootikumide mõju all. Need numbrid kinnitavad, et ennetus peab olema suunatud mitte ainult teadlikkuse tõstmisele, vaid ka käitumise muutmisele, sest pelgalt teadmisest sageli ei piisa.

Samas on positiivne, et vähemalt 91% elanikest hindas 2024. aastal oma elukoha turvaliseks, mis tähendab, et enamik inimesi tunneb ennast oma ümbruskonnas kindlalt. Kuid turvalise elukeskkonna loomine ei tähenda vaid subjektiivset turvatunnet – olulised on ka reaalsed meetmed, mis aitavad vähendada riske ja ennetada õnnetusi.

Vabatahtlike kaasamine siseturvalisusesse

Vabatahtlikud on üks võtmetegureid turvalise ühiskonna kujundamisel. 2024. aastal suurenes vabatahtlike päästjate arv 2872-ni, mis tähendab suurenemist 9% võrreldes 2023. aastaga. Ka merepääste on saanud rohkem toetust: vabatahtlike merepäästjate arv kasvas möödunud aastal 11%, ulatudes nüüd 752 inimeseni.

See on oluline progress, arvestades, kuidas vabatahtlikud merepäästjad suudavad katta alasid, kus riiklik reageerimisvõimekus on väiksem.

Häirekeskuse vabatahtlike arv langes 2024. aastal 252-lt 156-le, kuna asutus uuendas vabatahtlike andmebaasi ning säilitas vaid aktiivsete vabatahtlike andmed. Vabatahtlike arvu langust põhjustab ka asjaolu, et viimastel aastatel ei ole olnud akuutseid laiaulatuslikke kriise, mis eeldavad suures mahus vabatahtlike kaasumist Häirekeskuse riigiinfo telefoni 1247 teenuse töösse.

Positiivne areng on olnud abipolitseinike vaates, kelle arv kasvas eelneva aastaga võrreldes 4%. Abipolitseiniku kohalt lahkujate arv on vähenenud ning neljandik vabastatud abipolitseinikest (24%) lahkub politseiametnikuks saamise eesmärgil ehk need lahkumised ei toimu süsteemist välja. Veelgi olulisem on see, et nende kaasatus suurenes – kui 2023. aastal osalesid abipolitseinikud politseitegevuses keskmiselt 103 tundi inimese kohta, siis 2024. aastal tõusis see 135 tunnini. See viitab, et kes jäävad vabatahtlikuks, panustavad enam, kuid pidev järelkasv on jätkusuutlikkuse tagamiseks hädavajalik.

Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamiseks peab vabatahtlike tegevust senisest enam toetama nii riiklikul kui ka kohalikul tasandil. Samuti on vaja jätkata vabatahtlike tegevuse rahastamisega, nende väljaõppe ja varustuse parandamisega ja tegevust toetava IT-lahenduse arendamisega. Ka edaspidi on vaja siseturvalisuse valdkonna vabatahtlike arvu suurendamise kõrval veel enam tähelepanu pöörata vabatahtliku tegevuse mitmekülgsemaks muutmisele ning sellele, kuidas pakkuda olemasolevatele vabatahtlikele sobivaid, mitmekesisemaid ja paindlikke osalusvõimalusi. Näiteks vabatahtlikud panustavad pigem reageerimisse, aga võimalik on vabatahtlikke päästjaid ja abipolitseinikke kaasata ennetustegevustesse ning samuti tagada nende kaasabil parem valmisolek siseturvalisuse ülesannete täitmiseks kriiside korral. Suurendada on vaja vabatahtlike kaasavate asutuste võimekust vabatahtlike kaasamiseks ja vabatahtlike tegevuse toetamiseks.

Turvalise keskkonna kujundamine ja avalik ruum

Avaliku ruumi turvalisuse tagamine on oluline mitte ainult kuritegevuse ennetamise, vaid ka üldise elukvaliteedi seisukohalt. 2024. aastal pidas öösel oma kodukohas liikumist turvaliseks 83% inimestest, mis on isegi veidi rohkem kui seatud sihttase (82%). Samas suurenes inimeste arv, kes peab oma kodukohas avalikus ruumis alkoholi ja narkootikumide tarbimist probleemiks – kui varasemalt oli see 7%, siis möödunud aastal 10%.

Üks konkreetne samm turvalisuse parandamisel oli turvategevuse seaduse jõustumine 2024. aasta suvel, mis seab selgemad standardid turvateenuse pakkujatele ning on osa laiemast turvalise keskkonna loomisest.

Tegevus- ja relvalubade järelevalve tugevdamine

Süüteo sooritanud relvaomanike relvalubade kehtetuks tunnistamine vähenes märgatavalt – kui 2023. aastal oli see 45 juhtumit, siis 2024. aastal vaid 13. Samuti on kehtetuks tunnistatud relvaload inimestelt, kelle tegevus ohustas Eesti julgeolekut – neid juhtumeid oli 2024. aastal 21, varasema 70 asemel.

Sellised muutused võivad osutada mitmele asjaolule. Ühelt poolt võib see näidata paremat taustakontrolli relvalubade väljastamisel, kuna vähem inimesi kaotab hiljem õiguse relva omada. Teiselt poolt viitab see ka sellele, et olemasolevad relvaomanikud on üha teadlikumad ja vastutustundlikumad.

Relvalubade ja nende omanike järelevalve paranemist toetab ka uus digitaalne relvade järelevalvesüsteem, mis loodi 2024. aastal. Selle kaudu toimub andmevahetus autonoomselt, ilma et ametnikud peaksid käsitsi tegema andmepäringuid eri süsteemidest, mis omakorda efektiivistab protsessi ja vähendab võimalikke vigu.

Teised eeldused turvalise elukeskkonna kujundamiseks ja kahjude vähendamiseks

Elanike teadmiste, hoiakute ja tegevuste kõrval on kahjude vähendamise ja turvalise elukeskkonna kujundamise eelduseks ka õnnetusi ja süütegusid ennetav ruumikujundus. Samuti on olulised kohalike omavalitsuste, asutuste, ettevõtete ja vabatahtlike piisav suutlikkus, teadlikkus ja võimalused turvalisust toetavale elukeskkonnale ja ennetusele kaasa aidata.

Tegevusi nii avaliku ruumi turvalisemaks muutmiseks, vara kaitsmiseks kui ka keskkonna ohutumaks muutmiseks on aasta-aastalt ellu viidud, kuid on võimalusi muuta need mõjusamaks. Sealhulgas on vaja ka edaspidi tegeleda kogukonnakeskse turvalisuse juurutamise ja tugevdamisega. Omavalitsused tajuvad turvalisuse valdkonda erinevalt, mistõttu on tegevuste kavandamine ebaühtlane.

Turvalisusprobleemide lahendamine eeldab eri osaliste koostööd, sh eri teenuste koordineeritud osutamist. Näiteks läbimõeldud noorsootöö ja noorte vabaajavõimaluste mitmekesistamine aitavad vähendada noorte sattumist kuritegelikule teele. Laste ja noorte käitumisprobleemide ennetamist toetavad ohutuse, heaolu ja tervise teemade asjakohane käsitlus haridusasutustes ning haridusasutuste spetsialistide kompetentside täiendamine. Samas mõjutavad kogukonnakeskset lähenemist, eeskätt kogukonna mõiste muutumise kaudu rahvastikutrendid, linnastumine ning ka elanikkonna mitmekesistumine ja individualistliku elulaadi suurem esile tõus. Jättes loetletud suundumused arvestamata, võivad need pärssida turvalise elukeskkonna loomiseks vajalike tugevate kogukondade teket.

3. 2026-2029 PRIORITEETSED VÄLJAKUTSED NING ARENDUS- JA TEGEVUSEESMÄRGID⁵

Prioriteetne väljakutse	Paremate tingimuste loomine tulemuslikeks ennetustegevusteks
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Elu-, tervise- ja varakahjud pole viimastel aastatel soovitud mahus vähenenud.
Arendus- ja tegevuseesmärgid aastatel 2026–2029	<ol style="list-style-type: none"> Luuakse tingimused tulemuslike ennetustegevuste planeerimiseks, elluviimiseks ja tulemuste hindamiseks. Tõhustatakse ennetusnõukogu ja ennetuse teadusnõukogu tegevusi ning rakendatakse valdkonnaülese ennetuse tegevuskava, et parandada ennetustegevuste elluviijate võimalusi väljaõppeks, suurendada riiklikku tuge sekkumiste rakendamisel ning laiendada võimalusi tegevuste tulemuslikkuse hindamiseks. Sellega suureneb võimekus toetada kogu elanikkonna, eeskätt laste ja noorte arengut, sotsiaalsete oskuste õpet, elukeskkonda, toimetulekut ning heaolu. Jätkatakse sihistatud ennetustegevustega ning tulemuslikke ennetustegevusi võetakse laialdasemalt kasutusele, et vähendada elu-, tervise- ja varakahjusid. Kaasatakse laialdasemalt erasektorit, et inimeste teadmisi, oskusi ja hoiakuid ning vastutustunnet suurendada ja ohutussõnumite levikut laiendada. Erasektori kaasaabil on kavas suurendada tuleohutute hoonete hulka, kujundada ennetussõnumeid mõjusamateks. Päästeseaduse muudatuste eelnõu esitatakse Vabariigi Valitsusele, et viia ellu pikaajalised strateegilised eesmärgid, tagamaks selged rahvusvahelisel pääste- ja demineerimistööl osalemise, sealhulgas päästealase humanitaarabi andmise alused ning riigisisese hädaabi osutamise toimepidevuse korraldus. Nende sammude kaudu kindlustatakse Eesti elanikele veelgi turvalisem ja paremini kaitstud elukeskkond.

Prioriteetne väljakutse	Vägivalla all kannatanute parem kaitse
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Perevägivallast mõjutatud inimesi tuleb aidata süsteemselt ja vajaduspõhiselt ning selleks on vaja edasi arendada ja täiendada õigusloomet ning muid vajalikke teenuseid.
Arendus- ja tegevuseesmärgid aastatel 2026–2029	<ol style="list-style-type: none"> Korrakaitseadust muudetakse viibimiskeelu rakendamise ja pikendamise jõustamiseks. Jätkatakse lähisuhtevägivalla (LSV) tegevuskava täitmisega ning alustatakse uue tegevuskava ettevalmistamisega. Otsitakse lahendusi vaigse hädaabiteate tegemiseks, et tagada vägivalla ohvrile ohutu abi saamine.

Prioriteetne väljakutse	Vabatahtliku tegevuse jätkusuutlikkuse tagamine
Miks oluline, milles seisneb väljakutse?	Vabatahtlike potentsiaali ei kasutata praegu täielikult. Ennetuse, reageerimise ja kriisidega toimetulemise valmisoleku tagamise ootused on aasta-aastalt suurenenud ning neid ei ole võimalik saavutada ilma vabatahtlike abita.

⁵ Peatükis nimetatud olulisemad väljakutsed on valik olulisimatest lahendamist vajavatest probleemidest ja/või enam tähelepanu vajavatest võimalustest, millega on kavas järgmisel neljal aastal eelisjärjekorras tegeleda. Peatükis loetletud arendus- ja tegevuseesmärgid on järgmise nelja aasta prioriteetsemad ning olulisima mõjuga muutused.

<p>Arendus- ja tegevuseesmärgid aastatel 2026–2029</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Siseturvalisuse valdkonna vabatahtlike arvu suurendamise kõrval tegeletakse senisest enam vabatahtlikele (sh kriisirolliga) sobivate osalusvõimaluste pakkumise ja nende hoidmisega, suurendatakse nende rolli kogukondliku turvalisuse loomisel ning kriiside lahendamisel. 2. Suurendatakse vabatahtlikke kaasavate asutuste võimekust vabatahtlike kaasamiseks ja vabatahtlike tegevuse toetamiseks. Pakutakse toetavaid IT lahendusi, et lihtsustada tööprotsesse ja korraldada vabatahtlike tööd efektiivsemalt. 3. Loomaks rohkem uusi ja paindlikumaid võimalusi abipolitseinikele politsei abistamiseks võetakse vastu uus abipolitseinike seadus.
--	---

Prioriteetne väljakutse	Kohalike omavalitsuste võimekuse arendamine turvalise elukeskkonna kujundamisel
-------------------------	--

<p>Miks oluline, milles seisneb väljakutse?</p>	<p>Omavalitsused tajuvad turvalisuse valdkonda erinevalt, mistõttu on tegevuste kavandamine ebaühtlane. Sageli ei nähta ka juba tehtavat tööd turvalisuse kavandamisena (nt ruumiline planeerimine, lastekaitse, liikluskorraldus ja elutähtsate teenuste tagamine). Kui turvalisuse valdkonna tegevusi ei kavandata üle Eesti ühtlaselt, suurendab see eri piirkondade elanike ebavõrdsust.</p>
---	--

<p>Arendus- ja tegevuseesmärgid aastatel 2026–2029</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Toetatakse ja suunatakse turvalise elukeskkonna arendamist kohalikul tasandil. Alates 2023. aastast on omavalitsustel võimalus osaleda Siseministeeriumi korraldatavas turvalisuse arenguprogrammis, mille tegevused kestavad 2027. aastani. 2. Järgmised kaheksa kohalikku omavalitsust (KOV-i) rakendavad aastatel 2026–2027 turvalisuse tegevusmudelit. Arenguprogrammi läbiviimisega saavutatakse järgmised oodatavad tulemused: <ol style="list-style-type: none"> 2.1. KOV-is on turvalisuse valdkond süsteemselt planeeritud ja toimub tegevuste seire; 2.2. turvalisuse valdkonnas, sh ennetuses, on kasutusele võetud tulemuslikud sekkumised; 2.3. KOV ametnike arusaam turvalisuse valdkonnast on paranenud ning osatakse luua seoseid teiste valdkondadega. 3. Maakondade turvalisuse võrgustikud on elujõulised ning 2026. aasta maakonna turvalisuse nõukogu tegevuse eesmärgid, sihid ja tulemused on kokku lepitud. 4. Toetatakse maakonna ja üleriigilise tasandi turvalisuse võrgustikke, läbi mille tõstetakse võrgustikuliikmete teadlikkust ja suurendatakse koostöövalmidust. 5. Toetatakse KOV-e, et nad suudaksid iseseisvalt eramute, suvilate, aiamajade ja nende juurde kuuluvate abihoonete ehituslike tuleohutusnõuete tõendamise andmete tegelikkusele vastavust kontrollida.
--	--

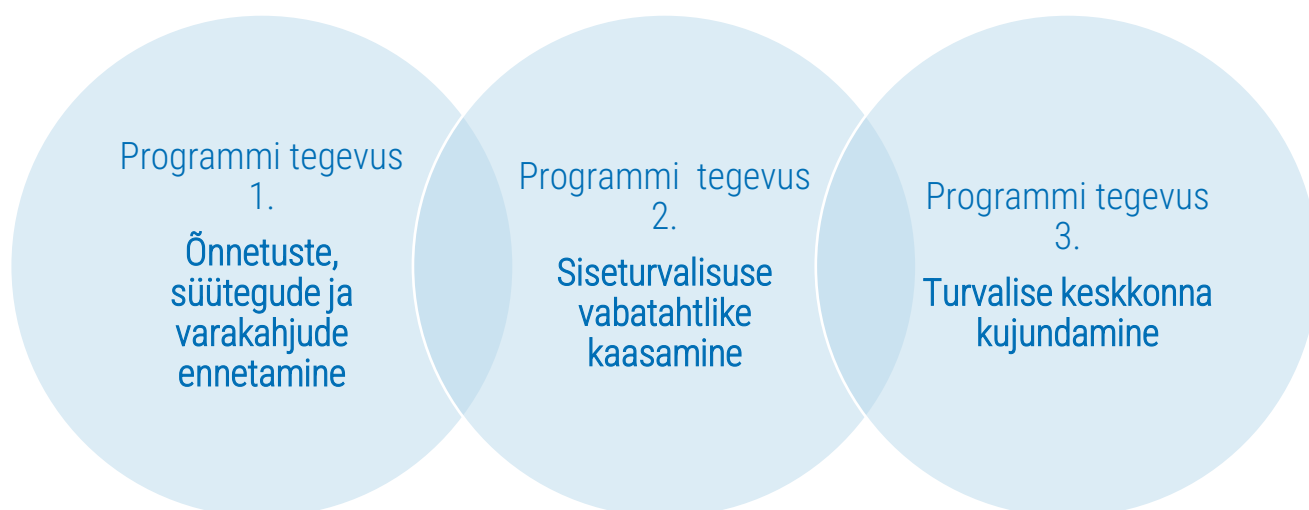
Prioriteetne väljakutse	Eri valdkondadega koostöö tegemine, et tagada inimestele kõige sobivam lahendus ka nendes teemades, kus ei vastuta siseturvalisuse asutused
-------------------------	--

<p>Miks oluline, milles seisneb väljakutse?</p>	<p>Jätakuvalt on palju olukordi, kus siseturvalisuse asutuste esmareageerijad abistavad, kuid sobivam olukorra lahendaja peaks olema keegi teine. See aga hõivab esmareageerijate niigi piiratud ressursi vähem ajakriitiliste sündmustega.</p>
---	---

<p>Arendus- ja tegevuseesmärgid aastatel 2026–2029</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Riigiinfo teenuse arendamise eesmärk on koondada erinevate riigisektori teenuste info vahendamine ühte 1247 teenusesse. 2. Vähendatakse päästevõrgustikku koormavaid automaatsete tulekahju-signalisatsioonisüsteemide valemäljakutseid. ■
--	--

PROGRAMMI TEGEVUSED

Programmi tegevused on suunatud turvalise elukeskkonna kujundamisele ja inimeste teadmiste, oskuste, hoiakute ja käitumise mõjutamisele, et vähendada sellega ohte, ohtu sattumist, ning luua eeldused turvalisuseks ja sh turvatundeks. Selleks kujundatakse eri poolte oskusi ja hoiakuid, võimestatakse inimesi ja kogukondi, täpsustatakse eri asutuste, ühingute ja kogukondade rolle ja arendatakse nende vahel koostööd. Eelkõige on tähelepanu all vigastuste ja vigastussurmade (täpsemini liikluses⁶, tulekahjus, uppumise, mürgistuste, sh gaasimürgistuste ning tapmiste ja mõrvade tagajärjel hukkunud või vigastatud), varavastaste süütegude, avaliku korra rikkumiste kahjude ärahoidmine. Samuti käsitletakse vägivalla ennetamist laiemalt.⁷

⁶ Liiklusohutuse valdkonna tegevused on üksikasjalikult kokku lepitud dokumendis „Liiklusohutusprogramm 2016–2025“. Uus programm aastateks 2026-2035 on koostamisel.

⁷ Teemat käsitletakse mitmes arengudokumendis, kuid valitsemisalade ülesed kokkulepped on dokumendis „Vägivallaennetuse kokkulepe 2021–2025“.

Programmi tegevus 1. Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine

Eesmärk

Riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, vabariiklaste ja erasektori teaduspõhises koostöös on loodud turvaline elukeskkond ning mõjusa ennetustöö abil on vähenenud riskikäitumine, õnnetused, süüteod ja varakahjud, inimesed on teadlikumad ning oskavad ohte ennetada ja neile reageerida.

Mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Andmeallikas
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Naabrivalvega liitunud piirkondade arv	Suurem parem	580 tk.	580 tk.	576 tk.	700 tk.	700 tk.	700 tk.	700 tk.	700 tk.	MTÜ Eesti Naabrivalve
Elanike osakaal, kes nõustuvad, et inimesed peaksid ise aktiivselt osalema omaenda ja kodukoha turvalisuse tagamisel	Suurem parem	90 %	-	79 %	93 %	93 %	93 %	93 %	93 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Inimeste osakaal, kes on viimase aasta jooksul kasutanud ennetusabinõusid oma vara kaitsmiseks varguse, lõhkumise ja õnnetuste eest	Suurem parem	78 %	-	76 %	75 %	75 %	75 %	75 %	75 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Kohalike omavalitsuste osakaal, kelle arengukavas on turvalisus eesmärgistatud	Suurem parem	58 %	67 %	- ⁸	76 %	82 %	89 %	90 %	95%	Siseministeerium, Rahandusministeerium, https://minuomavalitsus.ee/
Eesti päästepiirkonnas registreeritud ohuolukordade arv	Väiksem parem	191 tk.	194 tk.	222 tk.	180 tk.	180 tk.	180 tk.	180 tk.	180 tk.	Politsei- ja Piirivalveamet
Tuleohutusosalase teadlikkuse indeks	Suurem parem	60	-	-	71	-	71	-	71	Päästeamet, https://www.rescue.ee/et/uuringud

⁸ 2024. aasta andmed selguvad 2025. aasta jooksul.

Veeohutuse alase teadlikkuse indeks	Suurem parem	-	-	57,6	80	-	80	-	80	Päästeamet, https://www.rescue.ee/et/uuringud
Tules hukkunute arv ⁹	Väiksem parem	48 in.	35 in.	34 in.	12 in.	33 in.	31 in.	30 in.	28 in.	Päästeamet
Veeõnnetustes hukkunute arv ¹⁰	Väiksem parem	30 in.	38 in.	42 in.	20 in.	33 in.	31 in.	30 in.	28 in.	Päästeamet
Korduvalt toimepanijate osakaal kõigist registreeritud lähisuhtevägivalla juhtumitest ¹¹	Väiksem parem					22 %	22 %	21 %	21 %	Politsei- ja Piirivalveamet
Elanike osakaal, kes on valmis lähisuhtevägivalla juhtumist politseid teavitama ¹²	Suurem parem					37 %	37 %	38 %	38 %	Politsei- ja Piirivalveamet, Eesti elanikkonna turvalisuse uuring

Teenused

Programmi tegevust viiakse ellu järgmiste Siseministeeriumi, Politsei- ja Piirivalveameti ning Päästeameti teenuste kaudu.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Vägivalla vähendamise poliitika kujundamine (vastutaja Siseministeerium)	Süüteo menetluspoliitika väljatöötamine ja selle elluviimise koordineerimine	Süüteo ennetuspoliitika on teadus- ja tõenduspõhine tegevuste kogum eesmärgiga vähendada süütegude põhjuseid ja tegureid, õigusvastase käitumise võimalusi ning raskendada süütegude toimepanemist. Süüteo ennetuspoliitikat kujundatakse koostöös teiste asjaomaste ministeeriumite, riigi- ja kohalike omavalitsuste asutustega ja koostööpartneritega. Ennetustegevus on eelkõige suunatud meetmetele, mis vähendavad kuritegevust soodustavaid tingimusi ja aitavad ära hoida riskikäitumist. Ennetuse eesmärk on säästa elusid, vähendada raskeid tervisekahjustusi. Ohtude ja süütegude võimalikult varajane ennetamine ja vähendamine on võtmetähtsusega turvalisema kogukonna loomisel.

⁹ Mõõdiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

¹⁰ Mõõdiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

¹¹ Uus programmi tegevuse mõõdik alates perioodist 2026-2029.

¹² Uus programmi tegevuse mõõdik alates perioodist 2026-2029.

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Ennetuspoliitika kujundamine (vastutaja Siseministeerium)	Ennetus- ja ohutuspoliitika väljatöötamine ning ministeeriumi valitsemisala asutuste ohutus ja ennetusvaldkonna tegevuse koordineerimine	Ohutus ja ennetuspoliitika väljatöötamine ning ministeeriumi valitsemisala asutuste ohutus ja ennetusvaldkonna tegevuse koordineerimine. Teenus on suunatud turvalise elukeskkonna kujundamisele ja inimeste teadmiste, oskuste, hoiakute ja käitumise mõjutamisele, et vähendada sellega ohte, ohtu sattumist, ning luua eeldused turvalisuseks ja sh turvatundeks. Selleks kujundatakse eri poolte oskusi ja hoiakuid, võimestatakse inimesi ja kogukondi, täpsustatakse eri asutuste, ühingute ja kogukondade rolle ja arendatakse nende vahel koostööd.
Õnnetuste vähendamise poliitika kujundamine (vastutaja Siseministeerium)	Riigiasutuste, kohalike omavalitsuste, vabaühenduste ja erasektori koostöös on vähenenud raske tervisekahjustuse või surmaga lõppenud õnnetuste arv ning vara- ja keskkonnakahjud. Tõhusa teavitus- ja ennetustöö tulemusel on paranenud inimeste oskused ohte ennetada ja neile reageerida.	Päästealase ohutus- ja ennetuspoliitika väljatöötamine ning ministeeriumi valitsemisala asutuste päästealase ohutus- ja ennetusvaldkonna tegevuste koordineerimine, sh tuleohutus, veeohutus, kemikaaliohutus.
Elanikkonna veeohutuse teadlikkuse teenus (vastutaja Päästeamet)	Inimesed on teadlikud veekogudest tulenevatest ohtudest, oskavad ohte ennetada ja nendeks valmis olla ning ohu korral käituda.	Teenuse raames tegeletakse elanikkonna veeohutuse teadlikkuse tõstmisega vastavalt seatud teenuse eesmärgile, valides selleks sihtgrupile sobivaima protsessi – koolitus, teavitus, nõustamine.
Elanikkonna tuleohutuse teadlikkuse teenus (vastutaja Päästeamet)	Inimesed ennetavad tuleohte, on nendeks valmis ning käituvad ohu korral õigesti.	Teenuse raames tegeletakse elanikkonna tuleohutusteadlikkuse tõstmisega vastavalt seatud teenuse eesmärgile, valides selleks sihtgrupile sobivaima protsessi – koolitus, teavitus, nõustamine.
Elanikkonna plahvatusohutuse teadlikkuse teenus (vastutaja Päästeamet)	Inimesed on teadlikud, kuidas käituda plahvatusohtliku esemega, oskavad ohte ennetada ja nendeks valmis olla.	Teenuse raames tegeletakse elanikkonna plahvatusohu teadlikkuse tõstmisega vastavalt seatud teenuse eesmärgile, valides selleks sihtgrupile sobivaima protsessi – koolitus, teavitus, nõustamine.
Tuleohutuse kontrolli teenus (vastutaja Päästeamet)	Ehitistes on tuleohutusnõuded täidetud.	Tuleohutuse kontrolli teenus on ehitiste, nendes toimuva tegevuse ja avaliku ürituse tuleohutusnõuetele vastavuse hindamine, mille tulemusena kontrollitud objektid vastavad kehtestatud tuleohutusnõuetele. Kontrolli teostatakse riskipõhiselt ohuproгноosi alusel ning taotluste alusel. Tuleohutusnõuete täitmise tagamiseks kasutatakse haldus- ja väärtetoimetlust ning rakendatakse riiklikku sundi.
Ekspositsioonide teenus (vastutaja Päästeamet)	Läbi huvitavate ja kaasavate Tuletõrjemuuseumi ekspositsioonide on kasvanud külastajate arv ja teadlikkus Eesti päästevaldkonna ajaloost ja tuleohutusest.	Eesti päästevaldkonna ajaloo tutvustamine läbi muuseumi püsiekspositsiooni, hooajaliste näituste ja väljapanekute erinevatel üritustel. Teenuse raames luuakse interaktiivseid lahendusi eesmärgiga tõsta külastajate tuleohutusalast teadlikkust ja anda ohutusalaseid käitumisoskusi ning pakkuda võimalust kogemuse kaudu tutvuda päästetööga läbi ajaloo kuni tänapäevani.
Tulekahjude menetlemise teenus (vastutaja: Päästeamet)	Hoonetulekahjude tekkepõhjused on kindlaks tehtud ning tulekahjude andmestik vastab sihtrühma vajadustele.	Teenuse raames selgitatakse välja ehitistes toimunud tulekahju tekkekoht, tekkepõhjus, põhjustaja ning muud olulised andmed. Teostatakse järelevalve- ja süütoimetlust, väljastatakse tulekahjusündmusega seotud teavet ja osaletakse ametkondade vahelises koostöös asjatundjana. Kogutud andmete alusel teostatakse riskipõhist tuleohutusjärelevalvet

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Ennetuse teenus (vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)	Kogukonnad on turvalised ja elukeskkond ohutu.	ning ennetustööd, mille eesmärk on inimeste tuleohtudest teadlikkuse taseme tõstmine, tulekahjudest põhjustatud õnnetusjuhtumite ning tulekahjude arvu vähendamine. Teenusega tagatakse süütegude ja ohtu sattumise riski ennetamiseks projektide, kampaaniate, avalike esinemiste ja ürituste läbiviimine koostöös partneritega avalikust-, era- ja mittetulundussektorist.

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid

Ennetuspoliitika tõhustamine	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
<p>1.1. Valdkonnaülese ennetuse põhimõtted¹³ on ellu viidud vastavalt valdkonnaülesele ennetuse tegevuskavale, sh välja on töötatud:</p> <p>1.1.1. ennetustegevuste kohandamise, arendamise, rakendamise ja mõjude hindamise rahastamise põhimõtted,</p> <p>1.1.2. veebilahendus praktikutele sobiva ennetustegevuse leidmiseks,</p> <p>1.1.3. indikaatorid, millega mõõdetakse ennetuse olukorda ja vajadusi,</p> <p>1.1.4. ja asjaomaste kõrgkoolide õppekavadesse on integreeritud ennetusteadmiste ja oskuste omandamine ning regulaarselt pakutakse EUPC¹⁴ täiendkoolitusi.</p>	JUM, TAI ¹⁵	SOM, SIM, HTM, JUM, RAM, PPA, PÄA, SOM SKA, HARNO	2026-2029
1.2. Rakendatud on ennetustegevused haridusasutuste, kogukonna ning perekonna tasandil, eelistatakse toimivaid ennetustegevusi ning panustakse ennetustegevuste mõju hindamisse. Paranenud on otsusetegijate ja poliitikakujundajate teadmised, oskused ja hoiakud riskikäitumise ennetamisel.	JUM, TAI ¹⁶	SOM, SIM, HTM, JUM, RAM, PPA, PÄA, SOM SKA, HARNO	2026-2029
1.3. Siseturvalisuse valdkonna ennetustegevusi on teaduspõhistatud ning nende tulemuslikkust hinnatakse süsteemselt.	PPA, PÄA	SIM	2024–2029

¹³ Ennetusnõukogu loodi novembris 2022 VV 08.11.2022 määrusega nr 108, millega lepiti kokku valdkondade ülese ennetuse põhimõtted ning koostati tegevuskava aastateks 2023–2026.

¹⁴ Euroopa ennetusõppekava: <https://www.terviseinfo.ee/et/valdkonnad/narkootikumid/uimastitarvitamise-enetamine/ennetuse-oppekava>

¹⁵ Vastutus on roteeruv (iga aasta erinev vastutaja).

¹⁶ Vastutus on roteeruv (iga aasta erinev vastutaja).

Kohalike omavalitsuste turvalisuse võimekuse tõstmine	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
1.4. Kohaliku omavalitsuse ja maakonna tasandil on tõstetud turvalisuse kavandamise võimekust. Kohalik omavalitsus on võtnud teadlikult rolli turvalise elukeskkonna loojana, turvalisuse valdkonna tegevused on süsteemselt kavandatud ja ellu viidud. Kohaliku omavalitsuse võimekust turvalisuse suurendamisel on toetatud.	SIM	KOV, PPA, PÄA, TAI, SOM, JUM, REM, MARO-d, ELVL, SOM SKA	2023-2029

Ohtude ja varakahju ennetamine	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
1.5. Elanike ohutuselast teadlikkust on suurendatud mäluasutuste võimekuse ja võrgustiku kaudu.	PÄA		2026-2029
1.6. Paranenud on inimeste hinnang enda ohutusnõuete tundmisele ja nende järgimisele ning ennetusabinõude kasutamine on suurenenud.	PPA, PÄA, KOV		2026-2029
1.7. Tõhustatud on erinevate asutuste vahelist info liigutamist, et tuvastada võimalikke riske ja neile õigeaegselt reageerida	PÄA, TTJA	SIM, SOM, KLIM, MKM	2026-2029

Vägivalla ennetamine ja kannatanute kaitse	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
1.8. Inimeste teadlikkus vägivalla vormidest (sh vaimsest vägivallast) on suurenenud ja selle tulemusel on inimeste hoiakud ja käitumine muutunud. Nad tunnevad ära vägivaldse käitumise ega salli seda, oskavad asjakohaselt reageerida ja vägivallast teavitada. Vägivalla ennetamiseks, inimeste teadlikkuse suurendamiseks ja vägivallaennetuse spetsialistide oskuste parandamiseks on kasutusele võetud ja ellu viidud teadus- või tõenduspõhiseid tegevusi ning toimivaid lahendusi toetatakse järjepidevalt.	PPA, SIM		2026-2029
1.9. Laste seksuaalse väärkohtlemise ohvriks langemise ennetamine veebis: küberkiusamise ja interneti vahendusel toime pandava laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks on välja töötatud ja rakendatud tegevused laste ja lapsevanemate teadlikkuse ja digioskuste suurendamiseks ning spetsialistide oskuste arendamiseks sellel teemal.	PPA, SIM	Tele- kommunikatsiooni ettevõtted, Prokuratuur	2024–2027
1.10. Laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamine veebis: Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse, millega kehtestatakse eeskirjad laste seksuaalse väärkohtlemise ennetamiseks ja tõkestamiseks, eelnõu raames on ette valmistatud määruse rakendamisel puutumuses olevate infoühiskonna teenuste osutajate ja riigiasutuste ning loodava EL keskuse vahelist koostööd puudutav raamistik.	SIM, PPA	PPA, JUM, SOM, Prokuratuur, Eesti Kohtud, MKM, TTJA	2026
1.11. Avalik arutelu (eriti sotsiaalmeedias) on rahulikum ja selles ei õhutata vaenu, vihakõnesid ning isiklikke solvanguid. Avalike arutelude keskkondade eest vastutajad oskavad ennetavalt ja leevendavalt sekkuda.	PPA, SIM		2026-2029
1.12. Kõiki vägivallaohvreid abistatakse terviklikult, lähtudes individuaalsetest vajadustest, inimväärikuse ja võrdse kohtlemise põhimõtetest. Spetsialistide vahelises koostöös on keskmis kannatanu heaolu ja turvalisus.	PPA, SIM		2026-2029

Programmi tegevus 2. Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine

Eesmärk

Vabatahtlike roll kogukonna turvalisuse tagamisel on suurenenud ning pädevad ja motiveeritud vabatahtlikud on tõhusalt kogukonna turvalisuse tagamisele kaasatud.

Mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Allikas
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - vabatahtlikud päästjad ¹⁷	Suurem parem	2426 in.	2628 in.	2872 in.	3100 in.	3100 in.	3200 in.	3300 in.	3400 in.	Päästeamet
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - vabatahtlikud merepäästjad	Suurem parem	645 in.	693 in.	752 in.	750 in.	750 in.	750 in.	800 in.	800 in.	Politsei- ja Piirivalveamet
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - abipolitseinikud ¹⁸	Suurem parem	1109 in.	1184 in.	1235 in.	1800 in.	1350 in.	1400 in.	1450 in.	1500 in.	Politsei- ja Piirivalveamet
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - Häirekeskuse vabatahtlikud ¹⁹	Suurem parem	247 in.	252 in.	156 in.	230 in.	180 in.	220 in.	250 in.	270 in.	Häirekeskus
Siseturvalisuse vabatahtlike arv - abideminereerijad ²⁰	Suurem parem	-	55 in.	80 in.	100 in.	120 in.	140 in.	160 in.	180 in.	Päästeamet
Aktiivsete abipolitseinike osakaal	Suurem parem	45 %	43 %	56 %	45 %	65 %	65 %	70 %	75 %	Politsei- ja Piirivalveamet
Aktiivsete Häirekeskuse vabatahtlike osakaal	Suurem parem	36 %	42 %	66 %	46 %	48 %	48 %	48 %	48%	Häirekeskus
Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus - naabrivalve	Suurem parem	74 %	-	72 %	78 %	78 %	79 %	79 %	80%	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring

¹⁷ Mõõdiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

¹⁸ Mõõdiku 2026-2029 sihid on viidud kooskõlla Politsei- ja Piirivalveameti vabatahtlike kaasamise kontseptsiooni põhimõtetega. Optimaalne abipolitseinike arv on 30% rakendusüksuste isikkoosseisust ja maksimaalselt mitte suurem kui 40% Politsei- ja Piirivalveameti rakendusüksuste isikkoosseisust, sest vabatahtlik tegevus eeldab ülesande andjat ning ei saa asendada palgatööd. Ka ameti strateegiline eesmärk peab vabatahtlike kaasamise puhul oluliseks kulutõhusust.

¹⁹ 2024. aastal koristas Häirekeskus vabatahtlike nimekirja ja eemaldas passiivsed vabatahtlikud, mistõttu vähenes numbriliselt vabatahtlike arv. Olemasolev vabatahtlike ressurss katab ära asutuse praeguse vajaduse, järgnevatel aastatel on eesmärk arvu suurendada, et kaasata vabatahtlikke tulevikus kahele põhiteenusele (112 ja 1247).

²⁰ Mõõdiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus - abipolitsei	Suurem parem	73 %	-	77 %	80 %	80 %	81 %	81 %	82 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Siseturvalisuse vabatahtlike usaldusväärsus - vabatahtlik pääste ²¹	Suurem parem	83 %	-	86 %	90 %	87 %	87 %	87 %	87 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring

Teenused

Programmi tegevust viiakse ellu järgmiste Politsei- ja Piirivalveameti, Päästeameti ning Siseministeeriumi teenuste kaudu:

Teenuse nimetus	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Siseturvalisuse vabatahtliku tegevuse poliitika kujundamine (vastutaja Siseministeerium)	Siseturvalisuse vabatahtlikel on oluline roll kogukonna turvalisuse tagamisel. Vabatahtlikud on hästi ettevalmistatud ning loodud on paindlikud ja mitmekesised võimalused vabatahtlikel osaleda siseturvalisuse tagamisel. Vabatahtlike kaasamine on professionaalne ja toetatud infosüsteemidega.	Siseturvalisuse vabatahtliku tegevuse poliitika väljatöötamine ning ministeeriumi valitsemisala asutuste vabatahtlike kaasamise ja selleks vajaliku partnerluse ning kogukondliku algatuse edendamise koordineerimine.
Vabatahtlike kaasamise teenus (vastutaja Päästeamet)	Vabatahtlikud on kaasatud päästeala tegevustesse ja eesmärkide saavutamisse.	Elanike vabatahtlikuks päästjaks kaasalöömise tahte suurendamiseks tõstetakse vabatahtliku päästjaks olemise teadlikkust läbi PR tegevuste. Koostööpartnerid on ennetustegevuste osas informeeritud ning kaasatud läbi erinevate teenuste (teavitus, koolitus, nõustamine).
Vabatahtlike kaasamise teenus (vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)	Vabatahtlikud on aktiivselt kaasatud turvalisuse tagamisse	Teenusega tagatakse abipolitseinike politsei tegevusse kaasamine avaliku korra kaitseks ja turvalise ühiskonna tagamiseks.

²¹ Mõõdiku 2026-2028 sihte on korrigeeritud võrreldes eelmise perioodiga, viies need vastavusse Päästevõrgustiku strateegiaga.

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid

Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
2.1 Suurendatud on vabatahtlike kaasavate asutuste võimekust vabatahtlike kaasamiseks ja vabatahtlike tegevuse toetamiseks.	SIM PÄA, PPA, SMIT, HÄK		2026-2027
2.2 Suurendatud on vabatahtlikele sobivate osalusvõimaluste pakkumist ja nende rolli kogukondliku turvalisuse loomisel, kriiside lahendamisel ja elanikkonnakaitses.	SIM, PPA, PÄA, HÄK		2026
2.3 Asutused on panustanud vabatahtlike väärtustatamisse, et vabatahtlikud tunneksid end hoituna, motiveerituna ja tunnustatuna.	SIM, PPA, PÄA, HÄK		2026-2029
2.4 Panustatud on vabatahtlike tööandjate vabatahtlikku tegevust soodustavate hoiakute kujundamisse.	SIM	PPA, HÄK, PÄA	2026–2027

Programmi tegevus 3. Turvalise keskkonna kujundamine

Eesmärk

Avalik ruum ja elukeskkond on turvaline, milles rakendatud meetmed ja reeglid aitavad ennetada riske ja vältida ohte.

Mõõdikud

Programmi tegevuse eesmärgi mõõdikud	Suund	Tegelik			Sihttase					Andmeallikas
		2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	
Registreeritud varguste arv	Väiksem parem	8027 tk.	9699 tk.	10049 tk.	7000 tk.	7000 tk.	7000 tk.	7000 tk.	7000 tk.	Justiits- ja Digiministeerium, kuritegevuse aastaraamat
Elanike teadlikkus riigiinfotelefonist 1247	Suurem parem	-	-	51 %	50 %	53 %	56 %	59 %	62%	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Elanike osakaal, kes peavad turvaliseks avalikel üritustel osalemist	Suurem parem	83 %	-	85 %	90 %	90 %	90 %	90 %	90 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Elanike osakaal, kes peab turvaliseks öösel oma ümbruskonnas liikumist	Suurem parem	82 %	-	83 %	82 %	82 %	82 %	82 %	82 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Omaniku või valdaja rahulolu (ohutus)teenuse ²² pakujaga	Suurem parem	-	-	94 %	-	90 %	90 %	90 %	90 %	Päästeamet
Inimeste usaldus turvateenuste vastu	Suurem parem	73 %	-	71 %	-	79 %	79 %	79 %	79 %	Siseministeerium, siseturvalisuse avaliku arvamuse uuring
Süüteo sooritanud relvaloa omanike osakaal kõigist süüteo sooritanud tuvastatud õigusrikkujatest	Väiksem parem				-	2,5%	2,5%	2,5%	2,5%	Politsei- ja Piirivalveamet

²² 2024. aastal alustati ohutusteenuste rahulolu hindamist korstnapühkimisteenuse kohta.

Teenused

Programmi tegevust viiakse ellu Politsei- ja Piirivalveamet, Päästeameti ning Häirekeskuse teenuste kaudu:

Teenuse nimi	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Ehituskontrolli teenus (vastutaja Päästeamet)	Valminud ehitised vastavad ehituslikele tuleohutusnõuetele.	Haldusmenetluse raames hinnatakse planeeringute, ehitusprojektide ning ehitiste ja toodete nõuetele vastavust ning vastavust kooskõlastatud projektile ja kehtivatele tuleohutusnõuetele. Teostatakse riikliku sundi tuleohutusnõuete täitmise tagamiseks. Projekteerimise, ehitamise jms aluseks olevate kehtivate õigusaktide, normide ja standardite täiendamine.
Kemikaaliohutuse kontrolli teenus (vastutaja Päästeamet)	Suurõnnetuse ohuga ja ohtlikud ettevõtted täidavad kemikaali ja tuleohutusnõudeid.	Tagatakse kemikaaliseaduse kohane järelevalve suurõnnetuse ohuga ja ohtlikus ettevõttes suurõnnetuse ärahoidmise, tagajärgede leevendamise ning avalikkuse teavitamise üle. Tagatakse suurõnnetuse ohuga ja ohtlike ettevõtetes dokumentide vastavusse viimine kemikaaliseaduse kohaste nõuetega ning kooskõlastamine. Tagatakse rahvusvahelises kemikaaliohutuse alases koostöös osalemine ning piiride ülese kemikaaliohutuse teabe vahendamine teiste riikide pädevate asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonidega.
Tuleohutusteenuste kontrolli teenus (vastutaja Päästeamet)	Tagada tuleohutusteenuste ja tuleohutuse tagamiseks kasutatavate toodete tuleohutusnõuetele vastavus.	Toodete tõendamise alal tagatakse proportsionaalsete tuleohutusnõuete ja tuleohutuslaste tehniliste normide olemasolu ja nendest kinnipidamine. Korraldatakse aktiivne koostöö erinevate asutustega (TTJA, Turvaettevõtete Liit, Eesti Korstnapühkijate Koda, jne) mittekvaliteetsete tuleohutuslaste paigaldiste ja toodete väljaselgitamiseks. Tuleohutustoodete kontrolli teenuse alal tagatakse järelevalve turul pakutavate tuleohutuslaste teenuste üle ning läbi tuleohutusjärelevalve teostamise suurendatakse pakutavate teenuste kvaliteeti (kvaliteetne toimimine vastavalt kehtivale seadusandlusele (AKS, turvavalgustus, voolikusüsteemid, suitsuärastus, piksekaitse, tuletõkkekütõd jne). Pakutavate tuleohutusteenuste kvaliteedi suurenedes, muutuvad tuleohutuspäigaldised efektiivsemaks, vähendades seeläbi ATS süsteemide vaeväljakutsete arvu, suurendades seeläbi turvalisust ning suurendades operatiivset valmisolekut. Samuti teostatakse pidevat järelevalvet küttekollete- ja pottsepa teenuste kvaliteedi tõstmiseks
Piirkondliku politseitöö teenus (vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)	Kogukonnad on turvalised ja elukeskkond ohutu.	Teenusega tagatakse kogukonna vajadustest lähtuv ja probleemide lahendamisele keskendunud politsei tegevus konkreetses piirkonnas.
Tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenus (vastutaja Politsei- ja Piirivalveamet)	Kogukonnad on turvalised ja elukeskkond ohutu.	Ohtude ennetamiseks ja tõrjumiseks viiakse läbi relva- ja tegevuslubadega seotud menetlusi ning teostatakse riikliku järelevalvet. Korraldatakse loata või leitud relvade hoiule võtmist, tsiviilrelvade ja laskemoona riiki sisse- ja väljaveo lubade väljastamist ning tsiviilrelvade ja laskemoona sundvõõrandamist.

Teenuse nimi	Teenuse eesmärk	Teenuse lühikirjeldus
Abi- ja infoteadete vastuvõtmise ja töötlemise teenus (vastutaja Häirekeskus)	Asutuste abi- ja infotelefonid on koondunud ühe riigiinfo telefoni 1247 alla.	Riigiinfo telefonile 1247 saabunud lepinguliste koostööpartnerite abi- ja infoteadete vastuvõtmine ja koostööpartnerite haldusalasse jääva info jagamine ning edastamine.

Olulisemad arendus- ja tegevuseesmärgid

Avaliku ruumi kujundamine ohutut ja turvalist käitumist ning viibimist soodustavaks	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
3.1 . Süütegusid, ohtusid ja õnnetusi ennetava turvalise ruumiloo me põhimõtted on juurutatud kohalike omavalitsuste planeerimistegevuses	SIM, KLIM, REM	PPA KOV, PÄA, EKSL ²³	2026-2029
3.2 Loodud on piirkondlikud valvekaamerate ja muude valveseadmete võrgustikud, mis vajaduse korral on ühendatud asjaomaste asutustega.	PPA	SIM, KOV, PÄA, HÄK, PPA	2030
3.3 Loodud on süsteem, mis võimaldab välja selgitada vara valve, kaitse ja ohutusega seotud teenuste kvaliteedi puudujääke ning rakendada nende parendamise meetmed.	PPA	SIM, ETEL, SKA	2026-2029
3.4 Avalike ürituste kooskõlastamise ja erinevate asutuste menetlemisprotsess on muutunud tõhusamaks.	KOV	JUM, PPA, SIM, TTJA, PÄA,	2026-2029

Riigiinfo telefoni teenuse osutamine	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
3.5 Riigiinfo telefon 1247 jätkab teenuse arendamist, et lisada juurde riigisektori asutusi, mille teabevahendus liitub riigiinfo telefoni teenusega.	SIM	HÄK, KOV-id	2026-2029

Relvalubade välja andmine	Vastutaja	Seotud pool	Aasta
3.6 Relvaregistris ja APOLLOs on digitaliseeritud on relva hoiukohtade kontrolli teostamine.	PPA	SMIT	2024–2026
3.7 Välja on töötatud relvaseaduse muutmise väljatöötamiskavatsus.	SIM	PPA	2024–2025
3.8 Uuendatud on relvaomanikuks saamise korda ja relvade käitlemise järelevalvet, lähtudes eraomandi puutumatusest ja relvaomaniku vastutusel põhinevast relvakultuurist.	SIM	PPA	2025–2026

²³ Eesti Kindlustusseltside Liit

5. Programmi juhtimiskorraldus

Ülevaade programmi koostamise, elluviimise ja aruandluse korraldusest

Programm ajakohastatakse kord aastas riigieelarve koostamise käigus, et tagada kooskõla riigi eelarvestrateegia ja riigi rahaliste võimalustega. Programmi kooskõlastab Siseministeerium, planeerides programmi kaudu teenuste raha ning selle kinnitab siseminister pärast riigieelarve seaduse vastuvõtmist. Programm tehakse kättesaadavaks ja vajaduse korral esitatakse teadmiseks või arvamuse avaldamiseks teistele programmi eesmärkidesse panustavatele pooltele.

Programm annab suuna välisvahendite planeerimisele ja kasutamisele.

Programmi elluviimist juhivad ja järelevalvet selle elluviimise üle teevad järgmised Siseministeeriumi asekantslerid:

- 1) sisejulgeoleku asekantsler;
- 2) pääste- ja kriisivalmiduse asekantsler.

Programmi elluviimist koordineerib ja selle täitmise üle teeb järelevalvet Siseministeerium. Programmi seire toimub kord aastas tulemusaruande koostamise käigus. Siseministeerium koostab tulemusaruande tervikdokumendi. Arengukava täitmise aruandluse, sh programmi aruandluse ja lõpparuande koostamisel lähtutakse seda reguleerivatest Vabariigi Valitsuse määrustest.

Siseturvalisuse arengukava juhtkomisjon annab valdkonna arengukavaga seotud tulemusaruande põhjal soovitusi valdkonna arengukava eesmärkide elluviimisega seotud ja neile kaasa aitavate programmide algatamiseks, muutmiseks või lõpetamiseks.

Vajaduse korral moodustatakse Siseministeeriumi poolt täiendavaid töörühmi ja korraldatakse arutelusid programmi elluviimisega seotud poolte ja huvirühmadega.

Programm avalikustatakse Siseministeeriumi kodulehel.

Ülevaade valitsemisaladest ja huvirühmadest, kes on programmi koostamisse ja rakendamisse kaasatud

Et luua siseturvalisuse valdkonnast terviklik arusaamine ja tõhustada koostööd, kajastatakse programmis olulisimate arendus- ja tegevuseesmärkide juures nii nende asutuste vastutus, kes planeerivad nende pakutavate teenuste raha selles programmis, ent informatsiooniks ka nende asutuste vastutus, kes oma teenuste raha siin programmis ei planeeri, kuid kelle panuseta jääks programmis nimetatud eesmärk saavutamata. (Muul juhul eesmärkide saavutamisele positiivse mõjuga asutuste tegevusi dokumendis ei dubleerita). Laiemate arendus- ja tegevuseesmärkide väljatoomine, mida ministeeriumid oma haldusalas ellu viivad, võimaldab luua valdkonnast terviklikumat arusaamist ja tõhustab koostööd.

Programmi uuendamiseks kasutatakse olemasolevaid kaasamise formaate ning tehakse koostööd teiste valitsemisalade asutustega ja teiste partneritega, aidates kaasa programmi eesmärkide saavutamisele. Mis on välja toodud programmi üldinfo osas. Programmi tegevuste rakendamisse kaasatakse valitsemisalade asutusi ja teisi partnereid arendus- ja tegevuseesmärkide saavutamise kaudu. Programmi on lisatud viited teiste valitsemisalade arengudokumentidele.

Ülevaade programmi seostest teiste arengudokumentidega²⁴

SISETURVALISUSE ARENGUKAVA 2020–2030 JA PROGRAMM ENNETAVA JA TURVALISE ELUKESKKONNA KUJUNDAMINE

Eesti 2035 üldised suunad, eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks täpsustab seatud sihte, valdkondade panust turvalisuse loomisel	Eesti säästva arengu riiklik strateegia „Säästev Eesti 21“ üldised suunad säästvaks arenguks, heaolu kasv, ühiskonna sidusus aitab kaasa jätkusuutliku arengu eeldustele sh ühiskonna sidususele	Kriminaalpoliitika põhialused aastani 2030 suunad kuritegevuse-vastase võitluse osas arvestab läbivalt põhialustega	Transpordi ja liikuvuse arengukava 2021–2035 turvaline transpordi taristu, riskeeriva käitumise vähendamine liiklussurmade ja sh elu ja tervise, varakahjude vähendamise ennetus
Rahvastiku tervise arengukava 2020–2030 vigastussurmade, õnnetuste ja alkoholi tarbimise vähendamine, vaimne tervis vigastussurmade, riskeeriva käitumise vähendamine	Heaolu arengukava 2023–2030 sotsiaalse turvalisuse eesmärkidele tugi elukvaliteedi parandamine, kogukondade elavdamine, turvatunne	Liiklusohutusprogramm 2016–2025 Liiklussurmade sh elu, tervise ja varakahjude vähendamine ei dubleeri, aga arvestab ja aitab kaasa sh hoiakute, keskkonna, järelevalve kaudu	Eesti digiühiskond 2030 sihid küberjulgeoleku- ja turvalisuse osas - ennetus ja teavitus üldised eeldused inimeste ennetavaks hoiakuks
Kultuuri arengukava 2021–2030 mitmekesisust väärtustav ja turvatunnet toetav kultuuriuum; kaasamise ja osalemise toetamine inimeste osalemise ja kogukondliku koostegutsemise soodustamine	Haridusvaldkonna arengukava 2021–2035 toetab inimeste heaolu ja turvalisust üldoskuste arendamise, ühise kultuuri- ja väärtusruumi kaudu; turvaline õppekeskkond täpsemad tegevussuunad ennetuse ja ohutu käitumise edendamiseks	Noortevaldkonna arengukava 2021–2035 noorte aktiivsus, üksijäämise ja eemaldumise ennetus sh toetav turvavõrgustik täpsemad suunad ennetustööle ja sh noorsootööle, et aidata kaasa sotsiaalsetele oskustele ja riskikäitumise vähendamisele	Spordipoliitika põhialused aastani 2030 noorte positiivse käitumise ja ühiskondliku vastutuse edendamine kaudne mõju, nt spordiga seotud ennetustegevused
Sidusa Eesti arengukava 2021–2030 ühiskonna sidusus, jagatud riigiidentiteet, kohanemise toetamine, kodanike algatav hoiak, kodaniku-ühiskonna võimestamine üldised suunad, eeldused julgeoleku ja turvalisuse tagamiseks, vabatahtliku tegevuse populariseerimine	Põllumajanduse ja kalanduse valdkonna arengukava 2030 toiduohutus ja sellega seotud tööohutus, maa- ja rannakogukondade elujõulisus turvaline elukeskkond on eeldus põllumajanduse arengukava eesmärkidele	Välispoliitika arengukava 2030 julgeolekut toetava rahvusvahelise keskkonna kujundamine, rahvusvaheliste suhete edendamine, reisimise riskikommunikatsioon arvestab tegevussuundadega, mõjutab eri poliitikate kujundamisega Eesti rahvusvahelist mainet	

²⁴ - tähistab teise arengudokumendi mõju siseturvalisuse valdkonnale. arengudokumendi sihtidele.

 - tähistab siseturvalisuse mõju teise arengudokumendi sihtidele.

LISA 1

Programmi teenuste rahastamiskava

Programm: „Ennetava ja turvalise elukeskkonna kujundamine 2026–2029“

Programmi teenuste rahastamiskava	Eelarve			
	2026	2027	2028	2029
Programmi kulud	38 639 592	38 479 350	36 546 088	30 628 198
Programmi tegevus				
Õnnetuste, süütegude ja varakahjude ennetamine	8 545 033	8 453 446	7 817 599	6 152 094
Ekspositsioonide teenus	361 756	360 989	357 478	316 924
Elanikkonna plahvatusohutuse teadlikkuse teenus	270 017	269 197	269 174	197 820
Elanikkonna tuleohutuse teadlikkuse teenus	2 103 932	2 101 493	2 101 469	909 762
Elanikkonna veeohutuse teadlikkuse teenus	937 010	935 245	935 221	630 533
Ennetuse teenus	1 047 057	987 407	947 583	947 588
Ennetuspoliitika kujundamine	1 042 344	1 029 592	438 318	395 369
Tuleohutuse kontrolli teenus	1 735 081	1 730 687	1 730 671	1 797 503
Vägivalla vähendamise poliitika kujundamine	133 824	129 992	129 733	130 020
Tulekahjude menetlemise teenus	801 700	799 754	799 083	717 462
Õnnetuste vähendamise poliitika kujundamine	112 314	109 091	108 871	109 113
Programmi tegevus				
Siseturvalisuse vabatahtlike kaasamine	8 187 429	8 230 503	7 146 798	2 955 574
Siseturvalisuse vabatahtliku tegevuse poliitika kujundamine	198 255	192 567	192 180	192 606
Vabatahtlike kaasamise teenus	7 989 174	8 037 937	6 954 618	2 762 969

Programmi teenuste rahastamiskava	Eelarve			
	2026	2027	2028	2029
<u>Programmi tegevus</u>				
Turvalise keskkonna kujundamine	21 907 130	21 795 401	21 581 691	21 520 530
Abi- ja infoteadete vastuvõtmise ja töötlemise teenus	2 096 127	2 091 726	1 941 628	1 941 736
Ehituskontrolli teenus	1 352 718	1 349 322	1 349 304	1 358 659
Kemikaaliohutuse kontrolli teenus	704 219	702 402	702 385	673 598
Piirkondliku politseitöö teenus	15 255 646	15 160 959	15 097 388	15 097 363
Tegevus- ja relvalubade väljaandmise teenus	1 795 190	1 789 524	1 789 533	1 789 555
Tuleohutusteenuste kontrolli teenus	703 230	701 468	701 452	659 620

Lisainformatsioon

www.siseministeerium.ee/stak2030

